

NÁZEV ŠKOLY:	Masarykova základní škola a mateřská škola Melč, okres Opava, příspěvková organizace
ČÍSLO PROJEKTU:	CZ.1.07/1.4.00/21.2623
AUTOR:	Mgr. Lucie Čechovičová
NÁZEV:	VY_32_Inovace_Český_jazyk_7
ČÍSLO DUM:	12
TÉMA:	Slovesný vid
ROČNÍK:	9.
OBDOBÍ REALIZACE:	1/2013

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anotace

Prezentace slouží k zopakování a prohloubení učiva o gramatické kategorii sloves, a to slovesném vidu. Žáci se zdokonalí v rozlišení a správném určení dokonavého a nedokonavého slovesného vidu.

Slovesa

Slovesný vid

Slovesný vid

- Schopnost slovesa vyjádřit ohraničenost nebo neohraničenost děje se nazývá **VID**.
- Rozlišujeme vid:
 - a) nedokonavý
 - b) dokonavý

nedokonavý

kreslit

budovat

dokonavý

nakreslit

vybudovat

Nedokonavý vid

- Psát (nedokonavé sloveso)

psal jsem, píšu , budu psát (stále, pořád)

Děj můžeme vyjádřit čarou bez hranice. Stále probíhá, je neukončený.

- Slovesa **nedokonavá** vyjadřují neohraničený, stále probíhající děj.

Dokonavý vid

- Napsat (dokonavé sloveso)

napsal jsem, napíšu

Děj můžeme vyjádřit čarou se zarážkou.

Sloveso vyjadřuje **ukončený, ohraničený** děj.

(Napsal jsem a činnost skončila.)

- Slovesa **dokonavá** vyjadřují ukončený, ohraničený děj.

Rozhodni, o jaký děj se jedná. Pomoz si příslovci stále ,
pořád. Škrtni špatný tvar.

sloveso	vid
cvičí	D - N
dočetl	D - N
povídal	D - N
vymluvil se	D - N
vymlouval se	D - N
nakresli	D - N
zazpívej	D - N
snažím se	D - N

Rozděl slovesa na dokonavá a nedokonavá.

počítat

ztratil

vešel

hází

jedná

poděkoval

podepsal

mluvil

přeplav

rozdělal

dokonavá

nedokonavá

Vidové dvojice

Sloveso nedokonavé

psát
ptát se
děkovat
hlásit se
zdobit
malovat

Sloveso dokonavé

napsat
zeptat se
poděkovat
přihlásit se
ozdobit
namalovat

Ke každému slovesu jsem mohl doplnit pomocí **předpony** sloveso opačného vidu. Tvoří spolu **vidovou dvojici**. Většinou mají stejný **kořen**.

Vidové dvojice

sloveso dokonavé

zapojit

chytit

získat

přivést

vyhrát

sloveso nedokonavé

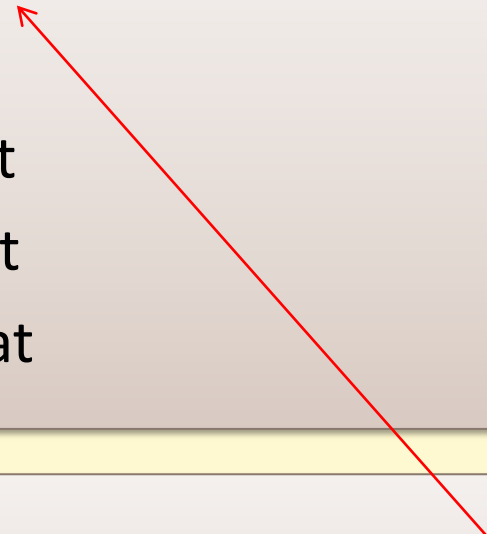
zapojovat

chytat

získávat

přivážet

vyhrávat

Ke každému slovesu jsme mohli pomocí **přípony** vytvořit vidovou dvojici. Slovesa mají stejný **kořen**.

Vidové dvojice

- Některá slovesa tvoří vidovou dvojici od **jiného kořene**.

brát - vzít

položít - klást

- Některá slovesa jsou pouze **nedokonavá**, netvoří vidovou dvojici.

- chtít, muset, smět, libovat si, naslouchat, posmívat se

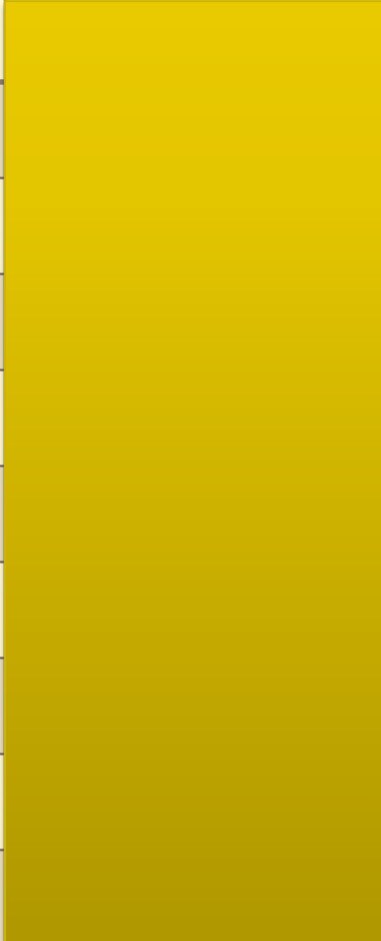
- Některá slovesa jsou pouze **dokonavá**.

- obdržet, nastydnout, onemocnět, oblítnit si, uhodit, udeřit

Utvoř vidové dvojice **pomocí předpon**.
Proškrtni nepárová slovesa.

platit		
hrabat		
blížít se		
chtít		
trávit		
kousat		
držet		
šířit		
tleskat		
muset		

Utvoř vidové dvojice **pomocí přípon**.
Proškrtni nepárová slovesa.

opustit		
zvednout se		
vyhnout		
oblíbit si		
zasáhnout		
zapálit		
vyvolat		
rozbít		
položit		
odjet		

Citace:

- HRDLIČKOVÁ, Hana; BERÁNKOVÁ, Eva; KLÍMA, Ivan. *Český jazyk 8 : 1.díl - Učivo o jazyce*. Havlíčkův Brod : ALTER, 2005. 173 s. ISBN 80-7245-011-5.